

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

MAGOROVA VANITAS

Ivan Martin
Jirous

Praha
2019

e-kniha

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

MAGOROVA
VANITAS

/1986, 1990, 1993, 1997, 1998-1999/

Znění tohoto textu vychází z díla [Magorova summa II](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Torst v roce 2015. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Ivan Martin Jirous: Magorova vanitas), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyžijevte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.1 z 16. 6. 2020.

OBSAH

I. VANITAS	10
Johnu Donnovi	12
--- (Směšné a smutné je I. II.)	13
Humpolecká spoonriverská	15
Miladě Horákové	16
J. Ř.-N.	17
Červená sedma	20
--- (Tolik zlomených srdcí)	21
Ireně V.	22
Petrovi Kabešovi (upomínka na doby kdy jsme po- dávali výkon)	23
Adventní I.	24
A.	25
Memento mori u Staré školi	26
--- (Modrá žlutá fialová světla)	27
Zničený život	29
--- (A sličné dívky skvělé)	30
M. S.	31
Über das Geistige in der Kunst II.	33
Borisu Netopilovi.	34
Šumavská bosorka	36
Tu potkal jsem	37
Moucha	38
J.	39
--- (Ten který jistě ji miluje)	40
--- (Pod krovem dačické věže)	41
Marginálie k českoněmecké deklaraci	42
--- (V životě Pane jsem Tě neviděla)	44
--- (Žlabatky růžové odletěly)	45

II. VANESSA.....	46
--- (Michelangelo spí)	48
Lůsy	49
Dívkám a dámám vracejícím se z Medžugorje (z nichž jedna mi opatřila pivo Heineken)	51
Na Florenci když na mne přišlo sraní	54
--- (Vždycky když nade mnou zazáří)	55
--- (Za hnědou záhnědou)	56
Novosvětská.....	58
Cestou od Fišera.....	60
Padá padá padá	61
--- (Dlaždic geometrie I. II.).....	63
A. (IV).....	64
--- (Ukaž mi ruce milá má).....	65
--- (Schoval jsem drahokam).....	66
Adventní II.....	67
Sváťovi Pluskalovi	68
--- (Boris a Klaudia mlčky spí)	69
Valentinu Katajevovi.....	71
Řehoř Mendel (otec buržoazní pavědy)	72
J. E. Fričovi	74
--- (Měli jsme profesory)	75
--- (Ve sklenici sádla nádherné stopy).....	76
--- (Ta která ňadrama opírá se o stůl)	77
--- (Nad stromy vynořil se drak)	78
Evě C.	79
Sépie v noci tě pochčije	80
Mág.....	81
--- (Za okny asi slepec)	83
Otcové a děti	84
--- (Do důlků bradavek)	85

--- (Kolem mrzáků chodíte).....	86
--- (A řekla mi)	87
--- (Je to jenom tak jak to je).....	88
Miserere	89
--- (Láska k tobě nepřestává)	90
Ladinovi H.....	91
Myl nádobí u Zpěváčků	92
Pavlovi Z.....	93
V krámku u Dejmků	94
--- (Šedé a fialové jsou lesy na obzoru).....	95
F. T.....	96
--- (Fialové dívky nám mávají)	97
--- (Víc jsem z nich dostal než mi dali)	99
III. VANELLUS	100
Dvě noci před Beltine.....	101
Komentáře k jednotlivým textům.....	106
Ediční poznámka	109

m. c. putnovi

*Jakápak pomoc pro toho
kdo si ze všeho nejvíc
nežádá pomoci*

*Bláhová bláhová
mám snad já tebe
učit beznaději?*

Věra Linhartová

I.
VANITAS

*Marnost všechno je marnost
odpověděla vrána
A co tvá sestra?
tázaly se kočky*

Robert Desnos
František Hrubín

Johnu Donnovi

Nikdy se neptej
komu zvoní zvony z Londonderry
neptej se komu zvoní
podkovy pod kopyty koní

Nikdy se neptej
komu zvoní
zvony

Obleč si zelený
montgomerák
a divně
a divně
netvař se tak

Hlavně se neptej komu zvoní
zvony z Montgomery

- - -

I.

Směšné a smutné je
co po mně chcete
nemůžete za to já vím
třetí generace komunismu

Ale smutnější je
co je smutnější

v mé zemi
v mé zemi
v mé zemi

Vím že vám křivdím
za nic nemůžete
nic nevíte a nejděsnější je
nic vědět nechcete

Hroziči vztyčují ruce
vrhači skákají do hrozičů náručí

O tom co bylo
nechcete vědět nic

II.

Lebka sice z hrobu
se zašklebí
z tújí
ze zimostrázů
větvičky padají
tiché

Liché jsou kostky
kostky jsou sudé
a osud tvůj
směřuje k předurčení

Po chvíli nic
na mezi složen čekáš na ticho
ani ticho není
ptáci cvrlikají

Humpolecká spoonriverská

E. L. Mastersovi

Knejpy
brky
hrušky
sádlo
sůl
prstýnky
nůžky
starej slad

Tak nám máma
vytýkala
našich hraček nelad

Opodál
voněl pivovar
(tenkrát ho ještě nevlastnil Bernard)

Dotklo se to snad
jenom Zorky
zatímco já už tehdy
trhal z lahví korky

Miladě Horákové

I.

Tam pod někdejšími
stájemi
zetlelý trus

50. léta

hnus hnus hnus

Josefa Josefina Finka

o ostří kosy
hrana břinkají
potají

II.

Milota na Barrandově

díval se jak Finku odvádějí

Řekl mi: tehdy jsem

pochopil všechno
pochopil jsem toho dost

Vlasto Chramostová

který svině
chtějí tě schramstnout?

J. Ř.-N.

I.

Z podzimních labutí
opadává peří
čím dál je míň
těch kteří věří

Dělníci osmahlí
sedí u ohniště
špatně osmahlou labutí kost
si podávají

Tuhé labutí maso
už ani vegetariáni
nežerou

Ou! ou! ou!

Hynku, labuti má!
Hynku, loutno má!!
Jarmilo!!!

II.

Labutí uschlá křídla
na kolonádě
vřídlem petrifikovaná

Milá má!
Naději má!
Loutno má!
já samozřejmě vím
že je to jinak

Jenom když cítím
labutí letících perutí
dotek
uvědomuju si
že jsem dobytek

Však přesto
nade mnou
aura labutích per
indiánská září

Narodil jsem se
v Humpolci v září
23. 9. 1944

III.

Dřezy plné

neumytého nádobí

Neomytka mou první ženu bere si

neposkvrněnou

Ou!

Mnou neposkvrněnou

Želivka

Trnávka

tiše šumí

v stínu rozervaných skal

Mou první milou

jiný odblaňoval

Na konci zimy

jíní jíní

Jarmilo! Hynku! Viléme!

Ée! é! é!

Červená sedma

Džekovi Zítkovi

Někdy když

sedím tak u ohně
a nějak
divně mi je
pode mnou
pluje Dyje

Někdy když

pode mnou
pluje Dyje
zdáli jak ukulele zní
v peřejích

Ach

nikdy jsem neviděl
Niagaru
auru její neviděl
jsem nad sebou
Ivan Jirous
host osady Červená sedma

Bůh s Tebou

já vím
i s Vojtou Palánovým

- - -

Tolik zlomených srdcí
tolik zlámaných svící
tolik zlomených srdcí
hrůzou a neštěstím v nich

Osip se s Naděždou loučí
poslední svítí jí loučí

Tolik rozdrčené lásky
děti jež rodí se z nelásky
pažit vyprahlý okrový

Ó! kdo ví
kde poslední vajíčko
koulí Naděžda k tobě

Stačilo by maličko
Pane

Ach
zas
vysral ses na nás

Ireně V.

Zpodpaží

lezly jí chloupky
světlé
světlé jak svatozář
ach

Před barem stály

ty vyholené
ty nic
ty gumové barbies

Na každém světlém

tom chloupku
hodoval cherubín
a dalším chloupkem
třás

Odkud se ozve

bezem třás

Nad kundou

chloupky zlaté
něžné
třesuté

Ó!

Zlato Stříbro

**Petrovi Kabešovi
(upomínka na doby
kdy jsme podávali výkon)**

I mouchy mají rády rum
napijí se ho
utopí se
usnou a umřou

I já i ty
milujeme
co mouchy milují
napájíme se
utopíme se usneme umřeme

Kravičky mačkají v korýtku betonovém
spouštěč vody
pomalu po stlačení teče voda
z lahví se závitem
tryská rum

Dům plný bolesti
lásky
lahví prázdných

Adventní I.

Gabriele Preissové

Kolem mne potulují se samé vědmy
ve větvích sedí veverky a posmívají se mi
pohlédni jak se mi posmívají

Vagony posouvají se na jiná nádraží
milá má už mne nedráždi
mám si dát ruku tam mezi nárazníky

Tvé vzlyky padající na ručku tú rozdrčenú
uú uú

Milá má nedráždi už mne
tam všechno to venku
je už jen mimo mne

V díži vykvetlé droždí
dřín
mahon
brslen

Brusle opuštěné v síni
hle: za chvíli bude
leden

Děťátko zmrzlé
pod ledem

A.

Tolik nářku
a tolik účasti
tolik nepochopení a tolik úzkosti

Krvácíš jednou měsíčně
ale už Ti nerozumím

Nejenom lúna vychladlá
Tvá propast mezi nohama

Milá! milá! milá!

Memento mori u Staré školi

Pavel Vrba

ležel na lůžku
na skvrnité prostěradlo
postele vedlejší
díval se
a modlil se:

Pane

tak už i mne
vzal sis na mušku?

- - -

Jiřímu Kuběnovi

Modrá

žlutá

fialová světla

na Tebe zhasínají

Lásko

na Tvou mršinu

mouchy se slétávají

teprve pak

opravdu budu Tě milovat

z Tvých ňader mouchy odhánět

Se supy domlouvat se

co je z Tebe čí

 čí vina

 čí trest

 čí čaj a čí trest'

V čí konvi

voda uvařená

ve kterém víru žena ponořená

ve kterém vědru žena ponořená

a utopení utrpení

Lásko

na leknínech schouleni

v mělčinách

vlhké kapky rosy rákosí

oči na stopkách

Zničený život

Si si

Kam na

Tarase Bulbu
ten srab talijánskej
se sral
vždyť Taras ani dýmku
těm hajzlům katolickej
těm Lachům nenechal

Cha chá!

- - -

A sličné dívky
skvělé
ztemnělé jak Polsko

Je mi úzko
má soutěsko
jak do útěšné tvé
kundy?

V orgasmu sevřené vulvy
ztemnělá Polonia
ambity mechem zarostlé
nad pysky

M. S.

I.

Nevím

nevím nevím
proč na navigaci
vždycky oči
chystají se mi k pláči

Nevím

nevím nevím
proč
moldánky natahují
vždyť opodál
au

plyne Moldau

II.

mögen chtít

ich habe gemüßt

sollen mít

ich habe gesollt

Papír na navigaci

ve větru ztracený

větrem uchvácený

tak jako já

uchvácen jsem tebou

Ou!

Über das Geistige in der Kunst II.

Karlovi Malichovi

Jak by mohly být
estetické soudy možné?

Jak kvasinky
v sudech vinných
jsou množné?

Vypálené dřevo dubů

Ů! ů! ů!

Potichu nad Balabenkou
utíká vlak

Má vzteklá
plachetku vlhkou
na moje čelo
orosené
polož mi prosím

Tak tak
jestli chtít smím
na viaduktu
aby
naposled
sovy zahoukaly

Borisu Netopilovi

I.

Ta černá u vchodu
zlatem krk zdobený
rudé rty
trojbarví
pak šperkem posledním
se ozdobila

Pod okem levým
měsíček karmínový

II.

Zpoza zdí
zněl romský řev
otevři propast tu
nohy rozevři naposled

III.

Propast karmín rty zlato
chlást
prsa zasypaná štrasem
na brusírnu do Valdic
zas a zase
na mačkárnu do Kartouz
zas a zas

IV.

Zas je ti ouzko

milá má

milého zas ti vichřice odvála

zři

tam kam patří

Šumavská bosorka

A tak tu

kterou ze soucitu
občas píchám
zaslechnu tu a tam
jak radostně si šeptá:

Uhnala jsem ho

nebo snad uhranula?

V dálce za horama

pochmurně hraje

Dinova UH

Tu potkal jsem

Evu Joachimovou
po mnoha letech
v Opatovický

Neodvážil
jsem se ani
pohladit ji po píči

O čem bychom
po dlouhé tak době
hovořili

Ovce perličky kozy
tak jsme zasněně
trousili slovy
cestou do Velryby
zas a zas

Opatovická 24

Ach
ten chlast

Moucha

Stanislavu Holému

Opět jedna přilétla

Omakávala mi prsty které psaly
sedala na lokty
které jimi pohybovaly

Má milá
přineslas mi snad poselství
z Valdic?

Tam dlouhou dobu neviděl
jsem nic
co by se podobalo
biologické bytosti

Dva roky pak
nezabíjel jsem mouchy

Nejsem buddhista
Už je zas zabíjím
Zvlášť nedělní mouchy
které mě serou
obzvlášť

28. 8. 1988

J.

Poledne uléhá k mořím
mořím svou lásku
mořím trápím ji utrápím
asi ji
jak jsi jak je ti

Pohledem zamlklým
se na mne podívala
se mnou nejseš
s náma nejseš

Jako by do
přesýpacích hodin
zběsilý vichr
zrníčka sypal

- - -

Ten který jistě ji miluje
láhev zašpuntovanou s dopisem milostným
hází
do Sargasového moře

A ona
na jiném světa kraji
na hrázi rybníka
hází
do stavidla
při výlovu dopis též

Něžný a jemný
kéž bys už

- - -

Karlovi a Maruš Dvořákovým

Pod krovem dačické věže
cherubíni krovku na krovku
pokojně ukládají
v spánku chitinem
stehýnka svoje
vzájemně
něžně hladí

Ach
kdybych na tu věž
dokázal se vyšplhat
pak předvedl bych vám
volný pád
jak ptáci
jak brouci

Třesk biliárových koulí
amerického kulečnicku
k realitě mne vrací
umírají ptáci
i já se chystám
tam

Marginálie k českoněmecké deklaraci

M. Chadimovi

Chtěl jsem ti napsat báseň o šnecích ich
chtěl jsem ti složit báseň o hlemýždích ich

Chtěl jsem ti napsat báseň o jámách
do nichž upadnou – ou! ou!
o jámách!
já! já! já! Mácha!

Chtěl jsem ti napsat báseň o hlemýždích
o šnecích v jámu padnuvších
ich! já! Hynek!

Jawohl, mein Liebling
v skořápkách hlemýždů rozšlapaných
krutý teutonský smích

Jawohl, mein Hynek
vyprázdněný rynek
deštěm umyté hlavy kočičí

čí město
čí skořápky
čí hlemýždi
čí šneci

či či kočička milá má bezprizorná
či či

Po prázdném rynku hluchý řev
jak slyšet je mi ho milo:
Hynku! Viléme! Jarmilo!

- - -

V životě Pane jsem Tě neviděla
ale co kdybys byl?

Koho měla bych milovat
než Tebe
kterého nikdy jsem neviděla
a v něhož nevěřím

Vím že nejseš
doufám že nejseš
ale pověz mi proč
víry v Tebe tolik se bojím

Tenké provazy chatrné
na oběšení
špatně vykované skoby
špína všude kolem
vím

Pane pomoz mi s tím
vším

- - -

Žlabatky růžové odletěly
skořápky hlemýždí prázdné
řeka politá stříbrem

Co pro nás chystáš Pane?

Na Mělníce 5. 10. 1993

II.
VANESSA

*Ano teď poznávám tě
v andělovi
s nímž za chvíli
se shledám*

Vladimir Nabokov
Jaroslav Kabíček

- - -

Michelangelo spí.

Anděl zablýskal svými křídly –
prst Otce přiblížil se k
Adamovi.

Lůsy

Joskovi Hiršalovi

I.

Rozjiskří se na nebi hvězdy
na zemi sněhové krystaly
nejhustší tma
jemný šerosvit

Podivné noce zimní
třeskuté mrazy
v těle dech
slepené nozdry
nehty zalezlé

Přístřeší odepřené
příšerami obestřené

Nad lesy nad poli
tajemná

Á! Á! Au!

II.

Ať člověk nebo jiný tvor
v té noci krátké
kolem slunovratu
poslední krůpěj šťávy
pije z blát

Unavená země
bláta a písku
tiše leží a zemdleně

Okoralý povrch puká žářem
Amen

III.

Mozoly kůže na lidském těle
kobzoly
erteple
brambory
těžké žhavé

Krůpěje rosy zmučené
hluboké lůno bolestné
tlumený šepot obilí

Boží Tělo tvrdne
zem strachem se zachvívá

Jíva v pupenech se nalívá

**Dívám a dámám
vracejícím se z Medžugorje
(z nichž jedna mi opatřila
pivo Heineken)**

Pod dveřmi v škvíře
světlo zahlédlé
snad hvězdy betlémské
stlačené kolem suků se
prodírané
a prodřené

Na nebi v mraků skulinách
také ta záře také ach
na vršcích mechů také snad
kde na vlhkosti vzlíná
záře ta také

Pod zemí v punkvách
také snad
snad v macarátů pařátách
hoří to světlo tolik snad
o salamandrech se povídá

Nevím
čí vina a čí kde
strach číhá na ty
kteří snad
nevěří v světlo věčné snad
na věžích v tůních
vinohrad bez něho přece

nerodil by
a zahradník raději vidle
zahodil a hrábě než by
uvěřil
bez světla toho že by žil

Pod dveřmi v škvíře
potiše štíří a škvoři
na svoji šanci číhají

Však hvězda když je ozáří
žárovky stačí žlutý
svit
temný a temný temnější
než baterky znavené
poslední kmit
i ten paprsek poslední
vzývá nás vstát ku poledni
světa
nad ním se routa
zelená zářivá a osvětlená
svine
bougainvillea rozmarýn

Ó Bože! Bože! našich vin
zbav nás jen tehdy
jestli chtějí
budeš nás zbavit jich

Cestičky oblázky poseté
po nichž hřích

tolikrát táhnul s těmi se
co tudy šli
za rakví márami shrbení
a tolik slibovali si
a opět vraceli se tam
odkud návratu už není

k tmám hříchu

Potichu osik tichý smích
a v dřevě tiché vrzání
červů

Jen tehdy
jestli budeš chtít

24. října 1990

**Na Florenci
když na mne přišlo sraní**

Jen o takovém
životě
už sním

Ničeho se
nebát

Prdel vytírat si
pampeliškovým listím

Být lstný

- - -

Michaele Němcové

Vždycky když nade mnou
zazáří Malý Vůz
jako by
nad mou hlavou
rozsvítili mikrej talán

Připadám si
ty čmeláku
jak Kublaj chán

- - -

Petru Mikešovi

Za hnědou záhnědou
prostory neviděné
krystalem lomené
světlem polévané

Nad mořem za něhou
oči vyplakané
nad plotnou utěrky
usychající

Bdící ti vědí ale
co spící
srdce si
mikulovským nožem
krájející

Za zhnědlým smrčím
prostory nevidané
na smírčím kříži
pavučiny
skrz drahokamy
potoky zurčí

Viny či
čí jsi ty který
nad mořem udiveně
čí jsi ty který

nad mořem unaveně
záhnědou svět si
prohlížíš

Utěrky nad plotnou
na moři plachty oschlé
za mořem skutky zlé
opuštěné

V kolébce kdybys ještě spal
udál bys líp
v plachetce svinutý
v placentě kdybys byl
místo co na světě
tolik jsi zahubil

Spi milý
spi

Novosvětská

Alexandře Berkové

Ptaly se dívky ze spaní
jakže vypadá zklamání

Jako ta vlečka svatební
svatební zplihlá děvečko
jako vlečka svatební
kterou vyměníš za všecko
jako ta

Ptaly se dívky ve svítání
a proč ta strašná pokuta
strašlivá ta pokuta
za lásku víru poctivou
proč za to pokuta
ou ou ou
která strašivá ve spaní

Dělej jak chceš
a jak chceš udělej
to co tě strašivá ve tvých snech
tvůj úděl to
tvůj úděl je
alabastrový úběl ten
na tváři tvojí zděšené
to úděl tvůj je
z kterého
děťátko nové povstane

A dcera bude-li to
v divokých snách
bude se ptát
bude se ptát
jakže vypadá zklamání

Nech toho
děťátko
vrň a spi
nech se kolébat dokud
sny
nemají temné otázky
otoč se na bok
zavrň a spi
zavrň a spi
spi...
spi...

Cestou od Fišera

v Kaprovce
potkal dvě jeptišky
krásnější než ovce

Jedna z nich byla
těhotná
málem oči nechal jí
na bříšku

Ach Ježíšku!

Padá padá padá

Jiřímu Wolkerovi

Když nevyděláš si
na svém řemesle
ze sesle spadneš
na hubu

Když ostudu uděláš
svému řemeslu
když podkovu neumíš vykovat
vždycky z dálky od hřbitova
ozve se

Ach!

Tam pod tújemi
leží ti
co kovat kovat kovat
tebe učili

To táta tvůj
v hrobě se obrací
umírají ptáci
labutě neelegantní
těžce
zvedají se z vod

Nevod
ryb plný

Uí! uí! uí!
čejky volají

Řemeslo nemá zlaté dno
zlato je jen lístek
v podzimu ze stromu
opadaný

- - -

Petru Myšákovi

I.

Dlaždic

geometrie potichu splývá
pod pisoáry

Chrchle sliny prezervativy

hnus

Nad námi září Velký Vůz

II.

Pomalu splývají chrchle

po vykachlíčkovaných stěnách
ach

tam

kam míříme všichni

Však všimni

všimni

všimni si všimni

Nad námi okusuje krajíce

Velká Medvědice

A. (IV.)

Pohlad' mne
zviřátko mé
jemné hebké a
hedvábné

Zviřátko zábavné
v zácloně zamotané
tou clonou jemňoučkou
odstíněné

Sametem bource
pohlad' mne
lehce a čistě
lehounce

Pohlad' mne
zviřátko mé

- - -

Ukaž mi ruce
milá má
udiveně ses rozhlédla
nežs mi je podala

Pak v houští
zavyl vlkodlak
nech ruce své v mých
dlaních
milá má
nechvěj se tak

Čeho se bojíš
milá má
Pán nás neopouští
skrz struhadla
tisíci očkama
se dívá

Vlkodlak
schoulený
v skořepinách

- - -

Marjance Stoilovové

Schoval jsem drahokam
cennější než
cenný
na dno květináče
ted' nevím který

Je mi člověče
do pláče
chtěl jsem ho darovat
Marjance

Adventní II.

Mnozí si myslí
když jsem z Humpolce
že jsem venkovský balík

Jak hluboce se mýlí
u Zpěváčků si čtu
jak jim to Tomáš Halík navlík

Díky, reverende

Konečně po letech radostí
že jsem katolík
hrud' se mi dme

Svátovi Pluskalovi

Ano

byli jsme slavní
však za rohem číhalo nebezpečí
že připadat budeme si větší
než jsme

Vždyť jsme malí
jenom malí

Zelenou trávou
míč se kutálí

- - -

Boris a Klaudia

mlčky spí
pod vůní tújí

Nedaleko je svět plný radosti a

neštěstí
rackové migrantní
do tůní nakukují
žabičky chytré schované

Plačky utichly

na mářách oprýskaných

Černá je šed'

bezy černé nesklížené
zbytečné kosmatice
omastek neplodný
v pánvi

Pod křížem

lebka a kosti pirátské
Kristus nejistý
semper incertus

Okolo vítr sviští který jediný

ví kam věje a
kam chce

Ó!

Můžete mlčky spát
hluk utichl jen

Надели чёрное платье
пошли
to Heaven

Valentinu Katajevovi

A ona řekla mu:
jseš první který
vydržel se mnou
celou noc

A on jí odpověděl:
do bílé placenty
do plachetky bílé
předtím
bych tě zabalil

A prorážel tě
něžně

a potom teprve
celou noc s tebou
strávím

Nad vodou signální vlajky
skácené stěžně
shořelých trupů
škunerů
dým

Белеет парус одинокий
в тумане моря голубом

Jsem hajzl
já vím

Řehoř Mendel
(otec buržoazní pavědy)

Jiřímu Oličovi

Dmitrij
Timofejevič Lysenko
s tatínkem
lopatami dřevěnými
přehazovali si
zrní Myší
myšátka malá
slepá
ze spánku tiše vrněla
než lopata
je nadzvedla
do plev potratů je hodila
do plev potratů je hodila

Děťátka
tápající slepá vystrašená
pak úkryt
před světem i světlem
hledala
zemljanku
prstíčky
růžovými si hrabala
vyhrabávala až vyhrabala

Vyhrabávala až
vyhrabala

Genetika je blbost
i hřích
je
v rukách
ach
Božích

J. E. Fričovi

Všechno je jemnější
než opar chvějící se
nad jehličím
než herpes
na rtu se tetelícím

Všechno je jinak
pára nad hrncem
změkčuje vápenné stěny

Stinky zalezlé v koutech
mravenci píšící beruškám
zákeřné vzkazy

Kdo ví zda slzy
stékající po nich
nejsou než pára

Na stéble před oknem
houpá se luční koník

Pára z hrnce

Rozdrcené srdce

- - -

Měli jsme profesory
na vysoké škole
měli jsme boty od hnoje
měli jsme vůli naučit se víc
nenaučili jsme se nic

než dostali jsme jednu báseň od tebe

Otevřelo se pod námi nebe
udělali jsme literární seminář

Ještě dnes jeho zář
ozařuje mne

Ty svině!

- - -

Ve sklenici sádla
nádherné stopy
drápků

Můj potkánku
jak tebe mohl bych
nechat zabít

Dagmarka okénko
otevřít chce kočkám

Potkánku můj
já tě nedám

- - -

Ta která nadrama opírá se o stůl
ta s kozama těžkýma
jak
Dáša Vokatá
jak
Zuzana Michnová

O stůl jimi plácla – a řekla jak!
a řekla – jak!!

V dáli zděšeně
utíkal tibetský yak

- - -

Davidovi Skálovi

Nad stromy
vynořil se drak

Ach ouvej
milá má
neděs se tak

Viděls tam nad stromy
draka?

Ach milá má
bázlivá
Číňani zvyklí na ně
jsou osm tisíc let

A ty sotva spatříš
dračí ptáče
dáváš se do pláče

Z tvého strachu
jímá mne hnus

Co kdyby za stromy
vynořil se
pterodactylus?

Evě C.

Pět tisíc peněz
jsem u Zpěváčků
ztratil
a zase našel

Měsíc nad Emauzy a sv. Vojtěchem
se v mracích ztrácel
než zašel

A ze srdce se lila krev
má milá
chamtivá
už mne nech

A zelené ach zelené
topoly ztrácely listí
chomáčky opadané

A mluvil jsem s ní
bylo to beznadějné

Éé!

Řekl jsem jí (poslední strofa)
tvá duše
to je katastrofa

Sépie v noci tě pochčije

Od Zpěváčků nocí na Žofín šel Magor.
Ze stínu skočil naň podezřelý tvor.

Co jseš zač?

Průkazem zamával: já jsem Securitas
a ty zas moc piješ.

Cože já že piji?

Dej si na mě majzla,
dneska jsem za sépii.

Pojd' na Žofín
na duel,
natrhnu ti prdel.

Pliv do oka mu inkoust
či snad černou tuš
a zamumlal: touche!
(to se čte tuš).

Neser mne, nebo
budu zlý.
My sépie nesnášíme
fízly.

Mág

Bohumile Grögerové

Jasného mrazivého
dne prosincového
slunce již loučilo se
se zemí

Sleigh
unaveně bujní hřebci táhli

Odrazem bělostného sněhu
ozářené máry
plynuly tiše
v rukou
nebes modravých
a smutný vězeň takto mluvil k nim

Ó stíny rozplynuté
stíny modra nebe
vy truchlenci jež
roztruchlivše sebe
co ramenem tajemným
zemi objímáte
vás já jsem zvolil
posly
mezi všemi

Tam na své pouti
pozdravujte zemi

Nesmírně cesta krásná
okraj propasti
ažúrovala

Obrovské vrstvy
sněhů

Pane!
prosím Tě
čehokoli mne zbav
jenom nechej mi něhu
nezbav mě něhy

Hi hi!
che ché!
cha chá!

Hynkova Lori
kalhotky zakrvácené
v Labi máchá

- - -

Za okny asi slepec
klepe holí
túkání jeho tolik nevadí mi
duše bolí

Za okny asi začínají zpívat ptáci
zobáčky
klepají na parapety
já vím jak je ti
duše bolí

Za zdí v koupelně
ve světlíku tmavém
sídlí netopýři
když ve spaní
z děsivého snu se otřepou
křidélky s blanami
do srdce mi míří

Za okny park
okna neumytá
na nich prach

Ach

Otcové a děti

Řekl u Zábranských

Pepa Koudelka:

Přijď si pro toho Turgeněva.

Víš, že já tu azbuku

jen taktak louskám,

pro tebe je to

prdelka.

Kam si mám pro to přijít?

ptal se ho Jirous.

Copak seš Magor?

No přece ke mně.

Tak potmě šli

pro Turgeněvovy spisy,

voči vyndali,

aby jim nesvítily.

Magor to spočítal a řek

Škodičovi:

Jak sebraný?

Jak Turgeněva?

Dva díly chybějí!

Pepa mu řek:

Toho si nevšímej,

to sežrala má fena.

- - -

Do důlků bradavek
klovou ptáčky
netečný hospodský
pivo stáčí
do půllitrů

Což není ti líto té
která v pláči
pod závojem svatebním
se sezdvává?

Proč by jí mělo být mi líto?

Krupobitím zmlácené nevyzrálé žito
ozimý ječmen nevyroste

Je to tak prosté

Hospodský za pípou zřejmě cosi
co pivu podobá se nalejvá si

Je to tak prosté

- - -

Kolem mrzáků chodíte
chrastíte želízkama
houmlesákům
pouta sázíte

Mezitím v zbytcích potoků
neintoxikovaných
larvy chrostíků
trpělivě obalují se
miniaturními oblázky

Milá má bláznivá
klidně spí
kéž štěstí
maličké mezi zuby Tvými
neuvízne Ti

Ve dnech potoků
chrostíci
na hladině klidné
vodoměrky
i Tobě čas měří
smiř se s tím

Habrů stín
tůň ztemnělá
šíp pronikne Tě
zezadu nebo hrudí

Uí!

- - -

A řekla mi:

vždycky nejlepší milenci
byli kriminálníci

Modří pokérování zbarvení

polární září
zjizvené tváře s minkovickou tečkou

S kým jiným měla bych se milovat

než s nimi?

A zeptal já jsem se jí

proč tedy miluješ se se mnou?

Ach ty můj zločinče

vždyť tuším kdo jseš

Chceš ještě?

pojď vstup do mne

vezmi si mne

- - -

Je to jenom tak jak to je
od žhavého železa odlétají okuje

Je to jenom tak jak to je
okouna spaříš
než ho oškrábeš
Roš Chodeš

Je to jenom tak jak to je
v sibiřské tundře zmrzlá kunda
v sibiřské tajze zmrzlý pták

Tak ledově Tě miluju
milá
tak

Miserere

Jak?

Co to blábolíš?

Jaký miserere?

Na nás nikdo už
ani se nevysere

- - -

Láska k tobě nepřestává na tvých
Astrálech
Dunění bubnů z dálky jenom mne ruší
Aureoly odstíněné
rychle
tak rychle že ani odeznění
jejich nevšimneš si

Ne ne

Sí! Yes!

Ladinovi H.

Umřel bych na souchotě
upadl na souvratě
do brázdy poslední
pod mezí vyorané

Cvrčci vyskakují ze svých doupat
cikády chudých
cvrlikají

V dáli temně
naklepávané kosy
zní

Myl nádobí u Zpěváčků

Martinu Chourovi

A najednou
opona chrámová
se roztrhla
hle!

Po kuchyňské lince
ach
spatřil breberku
bylo mu do breku

Běžela
beruška něžná
malá subtilní
těžká

Hmyzu kněžna

Pavlovi Z.

Magická Praho
moje milovaná
nikdy úplně nepoloží Tě na záda
i když jim přirážíš
uprostřed Tvého přerývaného dechu
uslyším
zašeptání ani

Nevěstko moje
babylónská
krutá jak jezy šlajсны víry tůně
a úskalí

má milá ozdobená žabincem
vysypanými popelnicemi
nespálenými vánočními stromky

Uprostřed jejich domnělého
zamrdání
zaslechnu tichý Tvůj šepot

ani Avaři
ani Germáni
ani Slovani
ani Češi

ani
ani

V krámku u Dejmků

Přišly dvě dívky něžné

První pravila:
chci Startky

Dejmek: jaké?

První: lehké

Koupila zaplatila

Druhá pak řekla:
chtěla bych

Dejmek: Co?

Startky!

Jaké? – Lehké!

Dostala zaplatila odešla

Řekl pak Magor Pavlovi:

Nepřipadaly dívky ty ti
poněkud lehké?

- - -

Šedé a fialové jsou lesy na obzoru,
k němuž se s láskou
a rychle blížím.
Zklamaná Panenka Marie nade mnou tiše ztrácí slzy,
mění je v ranní ojínění.

Jinak to není.

Zkusil jsem toho udělat dost.
Občas se mne zmocňovala pýcha.
Prosím vás pokorně, kteří mne nemáte rádi,
odpusťte mi a věřte ne mně,
ale Bohu,
který mne poslal mezi vás.

29. 11. 1986

F. T.

Miláčku zlý

zvonky loretánské zní tam
kde už Tě nevnímám
a kde nevnímáš ani Ty mne

Na louce pod nimi ležím

mdle
po nebi pozoruju Tvoje figury
skrz okna olovná
nebe šedé jak
rámečky ty

hudba

nešťěstím vyschlé rty

- - -

Fialové dívky nám
mávají na rozloučenou
pavučinky černé
proč jenom černou
a fialovou
na rukavičkách svých
mají?

Proč vždycky jiné objímají
a nám
černou a fialovou
tou
něžnou hedvábnou
rukavičkou pak zamávají

Plné jsou světy lepších lidí
než jsi ty
to si uvědom

Plný je lepších světů svět
světů které nemůžeš uvidět
ty jenž v nich nejsi
nejsi a nebudeš

Po ránu půjdeš
po dvoře
k rumpálu studny
však vodu studenou
cítit tak nebudeš

studenou jako to
co cítíš v srdci

jež studenější bude než
studené hedvábí
z něhož rukavičky ty se
spřádaly

Fialové a černé
fialové a něžné

Věrné je to co opouštíme
nevěra to co těká
a usilovně hledá
věrné ach
věrné k opuštění

Není už nic
nic už není

- - -

Víc jsem z nich dostal
než mi dali

Kdyby nebyli zaváhali
po mně
po Karáskovi
po Starým
zbyl by jen dým jen
dým
s tím dýmem zmizel by
celý náš tým

Víc dostali jsme z nich
než nám dali

Kdyby jen trochu nezaváhali
nad Třešňákem
a nad Čarlím
nad Mejlou Kábou
nad Starým
nad Hutkou
Londýnem
mohl být dým

Nevznese snad se už

Po světě jemný jen
vznešený
popel

III.
VANELLUS

Dvě noci před Beltine

Zenovi Kaprálovi

Je podivné, jak mne kde kdo – počítaje v to i mého miláčka M. C. Putnu – spojuje se Starou Říší, kam jsem se přiženil. Nikdo z těch mých řídkých apologetů si nevšiml, a ani nemohl všimnout, že mne s Josefem Florianem (který mne ovlivnil víc než tím, že je mým fyzicky nepoznaným pratchánem – v sedmnácti letech jsem četl a přepisoval Ruysbroecka Podivuhodného, Lva Šestova a sv. Mechtildu Magdeburskou ze Staré Říše) spojuje vášeň hlubší než poezie: úsilí zbohatnout, a to nikoli na úkor kohokoli, ale z Boží vůle: najít poklad.

Proč jsem to věnoval Zenovi, tento zápis: před časem nás v Prostředním Vydří navštívil, s ženou a synem Filipem, a zoufalá Dáša Vokatá ho zvala: „Zeno, pojď se podívat, je to možné?“ ukazovala mu ohniště, v sednici, kde teď sedím. A Zeno jí laskavě řekl: „Víš, Dášo, to je to, o čem se později píše v čítankách.“

Jenomže já jsem vykopal zdravou podlahu, abych pod ní našel poklad. Josef Florian celý život poklady hledal, a bude jen spravedlivé, že já ho najdu. Nejsou snad moje dcery pravnučky Josefa F.?

Dost řečí. Teď se jdu podívat, kolik je hodin, a po každém vykopaném a odvezeném kolečku – či kotouči, jak říkáte vy Moraváci – připíšu další zápis.

22.46

Pilku jsem našel poblíž dneska založeného záhonu konopí – vyřezával jsem jí přebytečné černé bezy (Sam-

bucus nigra). Ted' jdu přeříznout trámeč v podlaze, na němž byly upevněny palubovky, a pak už kopat.

23.02

První kotouč vyvezen. Šel jsem se podívat na mraky, než jsem začal kopat, byly venku barokní modročerné husté, ted' je klidná obloha, luna pracuje k úplňku, proto se mi dostavuje moje manická fáze. Vzpomněl jsem, jak mi před časem – nebyl jsem v tom nepochybně sám – KGB Hvižd'ala požádal, abych mu popsal svůj psací stůl, dělal z toho prý snad nějakou knížku pro Škvoreckého. Škvoreckého si velmi vážím, Hvižd'aly pravý opak (ten cit).

Takže, Zeno, pro Tebe: na nejvzdálenější konec toho fortelního stolu z Vydří jsem přendal džbán od Honzy Dvořáčka, mám v něm větve lísky, jehnědy už vyčerpané, zelené lístky raší. A mezi tím je všelijaká svoloč – jak říkala moje máma: knejpy brky hrušky sádlo sůl prstýnky nůžky starej slad – ted' jsem trochu zaostřil, vyčuhují z toho olivy v litrové sklenici, co přivezla Dáša, jednorožec Ireny Bartoňové s uraženým rohem, pochopitelně labutě, petržel, kus včelí plástve a žába, kterou mi daroval v N. Y. Gomelski, dovezl v ní nějaký tabák z Kolumbie. A vyderská zem, do ní jsem dneska na vyklíčení vysel Cannabis indica. Maríja, marihuana, jak by dodal Ed Sanders. Jdu nakopat další kolečko. Zapomněl jsem zmínit, že mne dneska navštívili jesuitští novicové v čele s Vojtou Pokorným a silně přispěli ke stavbě kamenné zdi oddělující kozičky od bazalky, satirejky, borága, estragonu a jiných potvor.

23.42

Druhý kotouč vyvezen proti maštali, další budu vozit ven – proti vejminku, chci tam udělat pahorek osázený převážně duby. Začal jsem likvidovat ohniště, které tam bylo. Vozím kameny dovnitř, přispějí na zídku proti kozičkám. Jdu si něco uvařit.

29. dubna 00.34

První kotouč je vysypaný proti vejminku. Další kameny z ohniště zpátky. Teď jdu přeřezat další trámek, velmi odolný. Pak už budu jen kopat. Narazím-li na původní zeminu, ne navážku, budu poklad hledat jinde. Ale tady postavím kamennou černou kuchyni.

00.59

Kolečko odvezeno, resp. kotouč odvezen, jeden šutr z ohniště nazpět. Abych si manuálně odpočal a uchlácholil své svědomí vůči J. Erikovi, opíšu tři texty do Varnitas a půjdu opět kopat.

2.24

Vyvezl jsem před vejminek další kolečko, myslím třetí. Opsal jsem ne tři texty, ale asi pět, a jeden z nich jsem změnil – předtím už jeden taky. Došlo mi, že ve vejminku nemůžu psát, proč, to nevím. Udělal jsem dobře, že jsem stroj přenesl sem, na stůl, kterej udělal Jaroslav Vrátnej z fošen, který jsem ukradl ve Starý Říši.

Těch textů je víc mimo jiné proto, že si některé – ty sprostší – chci nechat do další sbírky MAGORŮV NOČNÍ ZPĚV. Ale bude záležet na J. Erikovi, co tam bude chtít mít, to tam bude. Napíšu si jiné voloviny.

3.05

Před nějakou chvílí se mi vybavilo, jak jsem se v kriminále dozvěděl – ó, tam jsem se dozvěděl věci a nikdy za to nepřestanu být vděčen – kolik je třeba nakopat koleček, aby to byl kubík. Myslím že osm. Ted' se mi to vybavilo. A já jsem ven vyvez zatím jenom asi tři. Dost keců. Jdu kopat. Jak mne naučil Jirka Moravec, když jsem mu dělal závozníka: Víš, nad pytlem cementu nic nevymyslíš. Ten musíš vzít a vodnýš ho.

3.51

Měsíc se zdá být v úplňku. To by vysvětlovalo moje noční běsnění, ze dvou litrů červenýho to přece není. Byl jsem se podívat do kalendáře, Honza Placák mi dal krásnej Art Deco, ale nejsou tam vyznačený úplňky. Bodejť, art deco a úplněk. Ti měli myslím jiný zájmy.

Ještě že jsem přibit k hledání pokladu a k psacímu stroji, jinak bych nepochybně šel krajinou desítky kilometrů – jako Ladin Hejlů a my všichni, kteří si neexistující menstruaci vynahrazujeme touto závislostí na Lúně.

4.24

Další kolečko odvezeno, další šutr přivezen. Donesl jsem si z vejminku další básně, budu přepisovat. Takhle se dá pracovat! Ted' si dám vařit brambory, udělám si česnečku. Mrdat! (To je můj válečnej pokřik, naprosto nevyjadřuje to, co potřebuju.) Pokračování po dalším kolečku, resp. kotouči.

6.50

Teď jsem se vrátil z Dačic s Vikym. Kolečka budu odvážet až za chvíli.

Komentáře k jednotlivým textům

Motto „Jakápak pomoc...“: text je parafrází pasáže z knihy Meziprůzkum nejbliž uplynulého Věry Linhartové, konkrétně z části „Račí kánon na běsovské téma“ (Krajské nakladatelství, České Budějovice 1964, s. 77); text originálu zní: „O jaké pomoci mluvíš, řekl jsem, ‚copak je nějaká pomoc pro nás? Jakápak pomoc pro toho, kdo si nejvíc ze všeho nepřeje pomoci. Bláhová, bláhová – to snad já tebe mám učit beznadějí?‘“;

Johnu Donnovi

2. verš sh.: „zvony z Londonderry“: pravděpodobně evokace písně The Bells of Londonderry: „Lady, I will give you the bells of Londonderry, / When you are sad to ring, to make you merry, / If you'll be my true lover. // Sir, I will not accept of the bells of Londonderry, / When I am sad to ring, to make me merry, / Nor I will be your true lover“; poslední verš: „zvony z Montgomery“: evokace zlidovělé *Montgomery*, kde jsou verše „V Montgomery bijou zvony / déšť ti smejvá ze rtů růž“ (původně americká píseň Hobo's Lullaby od Goebela Reevese, známá v podání Woody Guthrieho či Peta Seegera);

Tolik zlomených srdcí

V posledním verši opravujeme „nad nás“ na „na nás“;

Memento mori u Staré školi

Chybný pravopis v titulu je záměrný;

M. S.

První sloku ve II. části básně vskutku tvoří, dle sdělení autorova, citace z náhodně nalezené části školního sešitu;

Šumavská bosorka

poslední verš „Dinova UH“: jde o kapelu Umělá hmota původně Milana „Dina“ Vopálky a Josefa „Vaťáka“ Vondrušky;

Tu potkal jsem

6. ř. zd. opraven z původního „trousily slovy“ na „trousili slovy“;

Vždycky když nade mnou

5. verš sh.: „rozsvítili mikrej talán“: jde o „světský“ slang, „mikrej talán“ = „Malý vůz“;

Padá padá padá

V rozhovoru pro Host doprovobeném výběrem básní z *MV* (Host 15, č. 7/1999, s. 35–37) uvádí autor k tomuto textu, že je narážkou na Wolkerovu báseň Podzim, jejíž první čtyři verše znějí: „Padá, padá, padá / krev a zlato / na všechny cesty; co nevidět / zasypán bude celý svět“;

Mág

V titulu je obsažena narážka na archaický pravopis prvního vydání Máchova Máje;

xxx (*Šedé a fialové jsou lesy na obzoru*)

Báseň byla původně otištěna jako faksimile autorova rkp. v periodickém sborníku *Ztichlá klika* 1 [1990] a v obsahu tohoto sborníku je označena jako *Magor Magorovi*; v rkp. ovšem žádný název nemá;

Ediční poznámka

V našem vydání Jirousových básnických i prozaických textů, jak byly editorsky uspořádány Martinem Machovcem pro knižní publikaci *Magorova summa* z roku 2015 v nakladatelství Torst, z níž vycházíme, nejsou zahrnuty komentáře k původu a vydávání jednotlivých děl, jmenný rejstřík, seznam výběrové literatury. Připojeny jsou pouze poznámky k jednotlivým textům, přibližující čtenáři pozadí jejich vzniku a vysvětlující některé zmiňované skutečnosti.

Hlubší zájem o uměleckou tvorbu Ivana M. Jirouse uspokojí bohatý poznámkový aparát obsažený ve 3. svazku *Magorovy summy*, jenž je výsledkem záslužné precizní badatelské práce Martina Machovce a na který našeho čtenáře odkazujeme.

Redakce MKP

Ivan Martin Jirous

Magorova vanitas

Edice Čeští básníci 20. století
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.1 z 16. 6. 2020

ISBN 978-80-7602-392-5 (epub)
ISBN 978-80-7602-393-2 (pdf)
ISBN 978-80-7602-394-9 (prc)